

1882-10-20

AFSENDER

Joakim Skovgaard

MODTAGER

Susette Cathrine Holten

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Generel kommentar:

Brevet er ved en fejltagelse markeret som 5b.

Afsendersted:

Como

Omtalte personer:

Susette Cathrine Holten

Joakim Skovgaard

Omtalte steder:

Lugano

Chiasso

Como

Loccano

Arkivplacering:

Mappe 43 nr. 4

DOKUMENTINDHOLD

Joakim Skovgaard fortæller om sin togtur til Italien.

TRANSSKRIFTION

Mappe 43 brev 4

Villa d` Este Como 20/10 1882

Til Cathrine !

Ja ser Du det ma petite soeur! I nat har jeg sovet i et beskedent kammer højt til vejrs, men ikke desto mindre er det større, især højere end vores dagligstue i no 27. Ja vi giver greven, nu skal Du hører hvordan det går til. – Vi havde brugt mange penge, dvs. sådan hvad der går med, men så i går morges vilde vi begynde at spare, vi vilde ikke mere tage på de første hoteller, for selv højt ope løber det dog op, nej vi vilde herefter højt op i de mindre hoteller, selv snuse dem op osv. Vi begyndte med at køre på 3die klasse til Lugano. Det var morsomt; de os omgivende fyre var fortræffelige, navnlig en 11?års gut med en bøsse 3 gange så lang som han selv og et krudthorn midt på maven. Nå vi kom til Lugano (vejen var smuk, dejlig, jeg holder meget af de grå vilde floder i dalene, men en måned tidligere er her vist endnu skønnere.) Lugano er en morsom by. Vi listede langs søen for at finde en tiltalende beværtning, hvilket også lykkedes, den var god og vist moderat det var dejligt, mageløst dejligt alt sammen, udsigt til søen, god mad, solskin osv. så gik vi ind og så Luinis dejlige fresker og så atter en skøn tur til vi skulle af sted. I Chiasso var der farligt mudder, alle skulle undersøges af toldvæsenet, og vi skulle have vores i forvejen sendte kufferter, og det var farlig komedie og renden fra og tilbage. Nå om-

-2-

-sider kom vi da ind i en meget fuld vagon og 10 minutter efter var vi i Como. – Her må jeg nu indføre et par personer, nemlig en hollænder med sin unge hustru, vi havde først set dem i ventesalen i Delizona og senere var vi flere gange stødt sammen, ja i Loccano boede vi i samme hotel, og vi sejlede sammen til Isola Bella. På vejen til denne Ø spurgte han om vi vilde leje vogn for at køre den rundt, formodentlig vilde han så slået sig sammen med os, men hele øen er ikke stort større end et stort dampskib, og der er vist hverken hest eller vogn på den, af den gode grund at man så at sige ikke kan køre på den. Nå, det var behagelige mennesker som vi var glade for at kunne udgyde os lidt for på fransk. – Her i Como stod både de og vi ud, og de gik ind i en af de mange omnibusser som holdt der, vi skulle også i en, hvorfor ikke i den samme? Enfin vi gik ind i den. Vi rullede

da afsted, vi rullede og rullede og kunne ikke begribe det, vi blev ved med at rulle, passerede den ene mur efter den anden, vi rullede endda så siger hollænderen, at det var langt fra stationen, det var kedeligt, tænkte vi, men vi blev nød til at rulle og Du kan tro rullen gik, vi så lygterne i Como på den anden side søen og de fjærner den mere og mere og rullen gik endda. – Endelig holdt vi, nej jeg må sige at vi halvt lo og halvt skar tænder på vejen, trods det dejlige måneskin, trods den os omgivende skønhed, en værdig vej til Paradis; vi følte det som en vej til Skærsilden. Nå så var vi videre da, jeg tror selv

-3-

hollænderen studsede. Søjler, brede trappegange, lange corridorer, store sorte billeder, statuer, kort sagt, hverken Paradis eller Skærsilden men Grand Hotel Ville d'Este. Her står Ville d'Este på al ting, vandfæde, tallerkner, skylleskåle, som mosaik i haven, ja selv vin findes her af det navn. – Vi bad om et værelse modeste, det skulle dog rime sig på d'Este, og spurgte toset nok om prisen osv. Hvilket vi naturligvis ikke kunne pumpe ud af den tykke tandbræker til kjoleklædt djævel som stod og forsikrede beroligende, at det var ikke dyrt osv. Nej når vi skulle spile grever var det bedst at gøre det straks; næsen i vejret trods den gamle hat, som ikke er blevet nyre på rejsen, jeg turde dog ikke tage termosjanderen på, den kunne let blive mig for engelsk pebret. Bellagio den 20de. Vi stak altså næsen i sky og forlangte beuf, ost, druer og vin (den førmtalte Villa d'Este) og så sad vi i en hvid, marmorert og forgyldt sal med silketapet på væggene (det havde vist før prydet et napoleansk slot, for i mønstret såes et N og en ørn på en lysstråle, der var stole i samme stil) og morede os rigtig godt, vi drak alle gode venners skål og jeg lo i stilhed men så det rystedes lige ind i hjærteroden. Vi havde et pragtexemplar af en opvarter, så fornem u. så fornem, med et frygtelig fint træk med øjnene, som om han var manden for det hele, og så måtte han dog opvarte os. Da vi så var færdige gik vi op og bredte os i læsesalen, lod som vi læste

-4-

flydende engelsk, værdigede knap de kinesiske vægmalerier et blik osv. Så gik vi op og gjorde os det bekvemt i de brede senge, stadig dog med enkelte udbrud af kluklatter. Næste dag stod vi sent op, dvs. Viggo, (for han havde skrevet om aftenen som sædvanlig, og jeg gjorde det som sædvanlig den næste morgen) nød i ro vor cocolade, honning og æg, gik så ud at bese haven, som virkelig er meget morsom med mægtige plataner osv., aloe, oliven, laurbær. Imidlertid var vi dog usikre, da de spurgte os, om vi -----, og bestemte os for at tage af sted med

dampskibet kl. 12 (det første vi kunne komme med) . Så fik vi regningen, og hahaha den var mindre end vi havde beregnet, men vi havde jo også regnet flot. Voila nu er vi her i Hotel Florence, en hyggelig kneibe med kraftig vin, så vi går i en evig salighedstilstand. Den fine kniv jeg har fået af Fru Pedersen havde jeg oppe hvert øjeblik i Villa d ´ Este for at vise, jeg var meget finere end min hat. Her i fremmedbogen har vi fundet Skridsvig med frue, de har været her i Syditalien. Vil Du sende dette brev til Sverig, og siden til Kabell, Nestelø Præstegaard, Næstved. ---- Tak for dit brev og for tilsendelsen af det andet, Du kan fortælle la Cour, at det er fra Løvenskjold Løvenborg, så ved han nok rede på den grinagtige redelighed. – Orgelkoncerten den er ikke mere, og jeg tog derfor ikke til Luzerne igen.

-5-

Den model Du snakker om, kan jeg ikke huske, men det kan gjerne være, jeg har haft hende 2 gange. Ak ja, jeg er så forsigtig, så forsigtig, jeg har næsten altid Tamosjanderen på maven.

Milano 22 ds. Du må ikke tage det så nøje med hvad jeg skriver i aften, for jeg er pærefuld, det er også en gruelig mængde vin man må drikke i Italien. Nu har jeg set det lille lokomotiv fare om og tænde de 400 gasblus, det var meget grinagtigt. Ved table dhotel her sad jeg over for en som jeg sidst af alt villet troet kunde tale dansk, man da Viggo og jeg havde vekslet nogle ord, presenterede han sig som dansktalende, men jøde var han nu, det er lige så sikkert, for Italiener var han ikke. Vi fik noget til middag, som jeg gjerne gad vide, hvad var for jeg er overbevist om, at det var et hulepindsvin eller en hund, en moppe. Det var for stort til at være en kanin, hare var det ikke, kat var det temmelig mørkt til at være, (ja det kan have hængt længe) og så er der vist ikke andet tilbage end de to førstnævnte ting. Det smagte alt andet end godt, men da jeg ikke var absolut sikker på at det var en moppe ved navn Perle, eller hvad ved jeg, gled det dog ned. Firenze 24 ds. Ja, nu er vi her, Du1 Tak for brevkortet; her var også brevkort fra Zarthmans, med mange adresser, så nu skal vi grunde over tingene. Hør, skriv tit, om ikke andet så bare brevkort med lidt muntre ord, omtrent 1 gang om ugen, det vilde være så rart.

-6-

5b

Dette brev er grimt skrevet, men når stoffet vælder sådan ind på mig, så kan jeg ikke give mig tid. Har Du set kirken St. Ambrosius i Milano, for den er rigtig noget for mig. Jeg kan hilse Dig fra de uendelige mure i og ved Bellagio, jeg rendte et par gange for at lede efter enden på dem, for at komme nede til søen men nej, det højeste vi nåede var, ad en vist privat vej

at liste os ned til søen et sted hvor der var et par stene vi akkurat kunde stå på, på tilbagevejen kom vi ind i en gyde næsten helt fuld af yndige firben, som svippede af sted i solskinnet. Jeg er dygtig træt, for vi har kørt hele natten og nu i dag været ude at sejle i yndighederne her, her er meget morsomt. Vi klarer os brilliant med sproget, dvs.. Viggo klarer det, vel får vi stedse det samme at spise, for vi må jo tage hvad vi ved hvad er, men det giver sig nok. Ja, nu skal dette af sted, jeg har haft det længe under arbejde. Om 9- 10 dage tror Zarthmans at han kommer, og vi bliver her 14 dage, men da vi nok skal huske at give hvor adresse ind på posthuset, kan Du og hvem der vil jo skrive uden at være bange for, at det ikke træffer os. Hvis Du ikke finder dette brev for sjusket kan Du også lade Fra Pedersen læse det, eller i hvert fald give hende et uddrag, og glem så ikke at sige, at den lille klo på kniven (som var et for herrer uundværligt redskab) virkelig har vist sig meget nyttigt hvert øjeblik. Lev nu vel og hils af alle kræfter, Din broder Kim.

Næste gang skal Niels jo have brev, jeg løber an på, han er i Kbh. |Jeg tror, jeg sender det til Dig i tide, så Du kan sørge for at han får det til sin fødselsdag.|

|Måske vi bliver mere end 14 dage her.|

Til Petrine

SKOVGAARD-MUSEET

Mappe B, Nr. 4

Villad'Este Como.

29/10 1882.

Ja ser du det ma petite soeur! Inat har jeg sovet
i et beskedent kammer højt til vejrs, men ikke desto
mindre en del støre, især højest end vore dagligstue
i nodt. Ja vi giver groven, nu skal du hørsvordan det
gik til. — Vi havde brugt mange penge, desv. sådan
had de gået ned, men så i går morges vildt vi begynde
at spare, vi vilde ikke mere tage på de første hoteller, for
selv købt oppe. Lige det dog op, nu vil vi købe højt
op i de mindre hoteller, selv om de er op o.s.v., vi
begynder med at køre på 3de klasse til Lugano. Det var
morsomt, de os omgivende fjere var fortreffelige, navnlig
en 11-års gut med en bøsse 3 gange så lang som
han selv og et knutthorn midt på maven. Nå vi kom
til Lugano, (vejen var smuk, dejlig, jeg holdt meget af
de grøne vildt, floder i dalen, men en måned tidligere er her
vist endnu skovene), Lugano er en morsom by. Vi
bestod langs søen for at finde en italiensk bevaeltning,
hvilket også lykkedes, den var god og ret moderat det var
dejligt, meget dejligt alt sammen, udsigt til søen, god
mad, solskin o.s.v. Så gik vi ind og så Lucio's dejlige
friske og så attraktive skøn tier, til vi skulde afsted. I
Chiasso var der forlyt mudder, alle skulde underkøbes
af tolvmand, og vi skulde have været i forvejen om de kaffeter,
og det var en forlykommer og runder frem og tilbage. Nå om

Så der kom vi da ind i en meget fuld vagon og 10 minutter
efter var vi i Como. — Her må jeg nu indføre et par per-
soner, nemlig en hollænder med sin unge hustru, vi havde først
set dem i ventecalen i Bellinzona og senere var vi flere gange
stødt sammen, ja i Locarno boede vi i samme hotel, og
vi rullede sammen til Esola Bella. Så rejste vi videre og
spurgte han om vi vilde lige rejse for at køre den rundt, formodet-
lig vilde han på slægt sig sammen med os, men hele den er
ikke stort set end ~~en~~ et stort dampskib, og der er vist
ikke nok plads til alle vogn på den, af den gode grund, at man så
et sige ikke kan køre på den. Nå, det var behageligt men
som vi var glade ved at kunne udgyde os lidt for på franske.
— Her i Como stod både de og vi ud, og de gik ind i
en af de mange omnibusser som holdt der, vi skulde også
i en, hvorfor ikke i den samme? en fin vi gik ind i den.
Vi rullede da afsted, vi rullede og rullede og kunne ikke be-
grube det, vi blev ved at rulle, passerede den ene mur efter
den anden, vi rullede endda, så siger hollænderen da, at
det var langt fra stationen, det var kedeligt tænkte vi, men vi
blev ved til at rulle og du kan tro rullen gik, vi så
lygten i Como på den anden side søen, og da fjernede den
mere og mere og rullen gik endda. — Endelig holdt vi,
nej jeg må dog sige at vi havde lo og havde skær tanden på
rejsen, trods det dejligt menneske, trods den os omgivende
skønhed, en værdig rejse til Paradis, vi følte det nu som en
rejse til Hæderlden. Nå så var vi der da, jeg tror selv

Dets blev en grint skrevet, men var stoffet volder
 siden ind i mig, så kan jeg ikke gis mig til. -
 I den kirke Nicholasius i Melano, for da er jeg
 også for mig. Jeg kan ikke digte de uendelige mure
 i og ud. Delagis, jeg vilde et par gange for at lade
 efter en på den, for at komme ind til den, men
 det ligner en mure, og, og en uet priat sig' at lade
 os ind til den et lide, hvor det var et par stier
 skrevet. Men den på, på tilhøvege kan vi ind i en gyde
 næsten fuldstændig af gragefoden, som vi kunne afsted i den
 sig en dybt tørt, for vi har hørt alle mure og en idag
 næst alle at sig i endigheden her, her en meget mure
 Vi klæde os brilliant med enge, des. Lige klæde
 ind, for vi stier at komme at spise, for vi må
 tage hvad vi end kan, men det giver sig nok. For
 en skal det afsted, jeg har en høft at læge nok under at
 om 9-10 dage for Bartholomæus, som kommer, og
 vi bliver her en 14 dage, men da er vi nok skal hente
 at give for adresse ind på posthuset, som da er
 hvem der vil, ja der er en at søge lige for at det ikke
 træffe os. Hvis du ikke, for den blev for givet kan du
 i nye. Lige for Odena den er, eller skrevet fuld gæstene
 at indlæg, og glen os. I den at sig, at den blev på
 kimen, (den er et for her, under sig, og det er en lide)
 har vist sig meget nyttigt, men det lide, den er vel og
 lide af alle de andre, den er en lide for den
 sket gang, så det lide, ja har den, jeg lide på den er. At den

hollandske Studier. Sigle, bøde, brøggang, Cange
 Coridon, den sorte billeden, Statuen, det sigt, hunden
 Orasso eller Skasilden men Grand Hotel Villo d'Est
 den den Villo d'Est på al den, vandfald, talakken,
 Skildskild, den mure, i hoven, ja den blev funder
 her af det mure. - Vi har toget nok om et mure
 modt, at skule den mine sig på Est, og opvægt
 toget nok om prim, som hunden i naturen, og ikke
 kunde pumpe ud af den tykke tandtuden. Det blev
 afsted, som stod og prokure, for den, at det var ikke
 dygt nok, mig nok i skulepille, grunde det hede, at
 gjorde skule, men i mig bøde den gamle hat, som
 ikke er blev ngen på ngen, ja tørre sig, den blev taget
 Duden på, den kunde det blev, mig for angik skole,
 Delagis den. Vi stik alles mure i sig, og
 forlængt bue, det, der er og vi, (den for den vilde)
 og os, så vi i den lide, muremure og forlængt det med
 skildtuden på vegen, (den hede vi for sig, det mure)
 Skole, for i muremure så det sig en om på en lide, den
 var skole i muremure, og mure os mure, og det, vi
 drak alle gode vinner skole sig sig lo i skule, men
 så det mure lide ind i liden. Vi kunde et mure
 af muremure, den liden er. Den liden, med et mure
 fent tude med jenne, som den var mure for det lide,
 og den mure den sig opvægt os. Da vi så den for sig
 det sig og bøde os. Liden, den den vi liden

flydende englede, værdige knæ, de kimede væg
mellem et bled, der, da jeg var op og gik, og det
bekendt i de brude ringe, stadig dog med enkelte
udbrud af klækthed. Næste dag stod vi sent op,
den 11de, (for han havde skrevet om aften om vedvarende,
og jeg gjorde det som vedvarende den næste morgen) med
i os var enklede, hængt op, gik så ud at se havet,
som udkyldt er meget mindre med meget platon osv.,
aloe, Oleon, Cæsar. Imidlertid var vi dejenere
da, da de spurgte os om vi mindst og havde os for
at tage afsted med dampskibet til L. (det første vi kunde
kaame med). — Så fortsat regnen, og hader
den var mindre end i første foregæng, men vi
havde jo god regnet. Cæsar nu var i
Hôtel Florence, en hyggelig kæde med kraftig
vin, så vi gik i en enlig salig betragtning. — Den
første kniv jeg har set af den Pedron havde jeg givet
hvert øjeblik i Uld. Et for et, men at jeg var meget
dine end min bet. — Den i gennemsnit har vi
færdigt. Stændig med frue, de har end de i det
Uld. De havde dette brev til hæng, og siden til Høll
Natalis. Stændig med. — Tilbage til den
opfor til enden af det andet, de kan fortælle la Cor, at
det er fra Lørdag til Lørdag, så vil han nok se
på den gamleste vedligeholdelse. — Og i kanten, den
er ikke mere, og jeg tror, det er det samme igen.

Den møde du snakker om, kan jeg ikke huske, men det
kan godt være jeg har haft hende i 2 gange. — De ja,
jeg er så forsigtig, så forsigtig, jeg har næsten alle 2 Jams-
Spænding på maxen. Mellem 22 de. Du må ikke
tage det så nøje med hvad jeg skriver i aften, for jeg er
næsten fuld, det er også en gruelig mening, vi må må
dette i Høll. — Nu har jeg det til alle 4 kometer
kan omg. Lørdag, de 400 gæster, det var meget præget.
Det talte i Høll, der var jeg, og for en som jeg vidste af alt
ville trode han talte det, men da jeg var i Høll
ved det meget end, præsentere han sig som en studebuc,
men jeg var han nu, det er lige så studebuc, for Høll
var han ikke. Vi fortalte om det midt i, som jeg gerne
gik ud, hvad var, for jeg var meget om, at det var
et halvguldsen eller en hund, en møppe. — Det var
for det talte var en kænin, her var det ikke, det var
det samme i Høll, det var, (ja det kan have været
Cange) og så de i Høll, andet talte Høll en de to
for det talte. Det omgik alt andet end godt, men da
jeg ikke var studebuc, så det var en møppe med
navn Carl, eller hvad det var, glad det dog med.
Finnse. 24 de. — Nu er vi her, den i tal for den
kalde, her var også borte for Læstman, med mange
adverser, da nu Høll i Høll, der var. — For, det var
det om ikke andet er Lørdag borte med det meste
ord, enden i Høll en dag, det ville være de stude